

Елин Пелин
Торбаланци

Живели си сами-самички един дядо и една баба. Нямали си нищо-нищичко: ни син, ни щерка, ни кокошка, ни козица, ни крава, ни магаренце. Дядо ходел от къща на къща, сечел дръвца, носел водица – така се прехранвали.

Върне се дядо вечер, седне на прага или до огнището, капнал от умора, па запуши с луличката. А бабата викне да го хока:

– Ах, ти, дъртако, работиш само за лулата си! Мене си забравил. Нямам чехли на краката си, нямам кърпа на главата си!...

Крещи, вика бабата. Дядо слуша, па му стане мъчно. Наведе глава и зарони ситни сълзи една по една. А те капят, капят и гасят луличката му.

Веднъж на дядо му домъчняло много за бабините думи. Не можал повече да трае, станал, взел мрежата и излязъл от къщи.

„Ще ида на реката – помислил си той, – да търся златната рибка. Тя всичко знае, всичко може. От нея съвет и помощ ще искам.“

Отишъл дядо при реката. Той поставил мрежата и се скрил в тръстиката да чака...

Отведнъж – фърр! – посипали се като камъни жерави от небето. Те кацнали из водата, из тръстиката – навсякъде. Скокнал дядо и хванал един жерав.

– Пусни ме, дядо! – замолил се жеравът.

– Няма да те пусна, синко – рекъл старецът. – Аз и бабата живеем сами-самички. Няма що да правим, ами по цял ден се караме. Ела у дома, стани наше чедо, та и ние радост да видим.

– Ах, дядо – рекъл жеравът, – не мога в къщи да живея, с хорски грижи да се занимавам. Аз обичам да летя в широкото небе, да ходя по всички земи, реки и блата. Пусни ме да си хвъркна!

Старецът имал добро сърце. Станало му жал за птицата. Той навел глава, почесал врат. Какво да прави?

Жеравът разбрал мъката му и рекъл:

– Ела, дядо, с мене у дома! Ще ти дам един подарък, който голямо добро ще ти донесе.

Съгласил се дядо. Жеравът го завел у дома си, откачил от стената една шарена торбичка и рекъл:

– Торбаланци на работа!

В миг из торбата изскочили две пъргави момчета. Те извадили маса, столове и наредили златни блюда, чаши и чинии. После наслагали вкусни гозби, една от друга по-избрани. Наредили и чудни вина, па казали:

– Моля, заповядайте!

Жеравът и дядото яли и пили до насита.

Двете момчета стояли настрана и прислужвали.

Като се наяли хубаво, жеравът рекъл:

– Торбаланци, ха в торбата!

Спуснали се момчетата, събрали всичко в торбата и се скрили в нея.

– Подарявам ти тая торба, дядо! Живей с нея за много години! – казал жеравът и подал торбата на дядото.

Зарадвал се дядото, взел торбичката и си тръгнал.

Той замръкнал в едно село. Там живеела кумицата му с двете си дъщери. Старецът отишъл да ги види и да преношува у тях.

Срещнали го те, но нямали какво да го гостят – били много сиромаси. Турнали на софрата две глави лучец, малко солчица, една суха чушка и парче корав хлебец. Дядото откачил торбичката от рамо, па извикал:

– Торбаланци, на работа!

Изскочили двете момчета, нагласили трапезата, па извикали:

– Заповядайте!

Кумицата и двете моми се облецили от учудване. Какво нямало на софрата: баници, баклави, печено прасенце, бял хляб...

Гостил дядото кумицата и момите, па извикал:

– Торбаланци, ха в торбата!

Кумицата занемяла от учудване, а дядо се смее, та примира.

През нощта кумицата завела дядото да спи в друга стая. Тя повикала дъщерите си и се хванали на работа. Шили цяла нощ и ушили торба, а взели неговата.

Отишъл си дядо у дома и още от пътната врата завикал:

– Ей, бабо, излез да ме срещнеш като цар, а не като сиромас!

Излязла бабата, погледнала – дядото се връща засмян до уши. Той влязъл в къщи и извикал господарски:

– Торбаланци, на работа!

Ала торбичката останала свита.

Нищо не шавнало в нея.

Грабнала бабата ръжена, че като забрала дядото:

– Ах, ти, дъртако, с мене ли ще се подиграваш!

Наложила му бабата гърба с ръжена. Заплакал дядото, излязъл и право при жерава отишъл.

– Жераве-синко, така и така ми се случи – заплакал старецът, –

торбичката не работи, торбаланците избягали...

Жеравът разпитал стареца подробно и разбрал работата.

– Добре – казал той, – ето ти тая торбичка. Иди с нея и тя ще те научи какво да правиш.

Зарадвал се пак старецът, взел торбичката и тръгнал.

По пътя огладнял. Седнал на една полянка, снел торбичката и рекъл:

– Торбаланци, на работа!

Из торбата изскочили две силни момчета с тояга в ръка, като забрали стареца – бият и викат:

– Недей ходи у кумицата, не си оставяй торбицата!

Старецът скачал насам-натам и едвам му дошло на ум да извика:

– Торбаланци, ха в торбата!

Момчетата се скрили. Старецът взел торбичката и право у кумицата си.

Тя видяла, че старецът носи нова торбичка, и си рекла:

– Ново чудо има да видим!

Кумицата умираше от нетърпение по-скоро да види какво се крие в хубавата нова торбица.

Щом дядото отишъл в другата стая да си почине от път, кумицата взела новата торбичка и казала:

– Торбаланци, на работа!

Веднага изскочили двамата яки торбаланци с тоягите, че като забрали кумицата – бият и викат:

– Дай на стареца торбицата! Дай на стареца торбицата!

Кумицата разбрала, че не може да се отърве, и викнала по-скоро стареца от другата стая.

Старецът дошъл бързо, кумицата му дала откраднатата торба и той заповядал на торбаланците да се приберат.

КРАЙ

© Елин Пелин

Издание: Елин Пелин. Приказки, Съчинения в шест тома, Том 5

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/11006>]